

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Pierra Arhancet

*Atharratze-
Sorholuze,
Zuberoa
(1919-2011)*

Aurkibidea

Biografia

Zihigan sortua izan arren, Atharratzen eraman du bizia, laborantzan. Bigarren Mundu Gerran preso egin zuen aleman armadak, eta bost urtez egon zen preso, bai eta Alemaniako fabriketan ere, Stuttgarten, batez ere.

Zintak

ATH-001

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aire, Xan - Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-02-16
- **Iraupena:** 83 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Zigorra eskolan euskaraz egiteagatik

- **Erref:** ATH-001/003
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:06:30. **Bukatu:** 00:08:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Hitz egiten, irakurtzen eta idazten ikasten zuten eskolan. "Aharran", borrokan, ere bai. Irakasleak jo egiten zituen euskaraz eginez gero erregela batez. Edo eta makila bat ematen zitzaion egiten zuenari, eta hark beste bati pasatu behar zion. Zigorra besoak zabalik egotea izaten zen. Etxean ez zuten ezer esaten, badaezpada ere.

2. Ardia, behiak, txerriak..., denetik etxean

- **Erref:** ATH-001/004
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:08:25. **Bukatu:** 00:10:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Eskolara ahal zuten guztietan joaten ziren, baina inoiz geratzen ziren etxaldean lanean. Ardiak, behiak, txerriak... denetik zuten. 80 bat ardi izaten zituzten, gehienara ere.

3. Udan, ardiekin bortuetara eta belarra ontzen etxean

- **Erref:** ATH-001/005
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:10:15. **Bukatu:** 00:12:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza
- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

<p>Bortiala (mendirá) udan ardiekin joaten zirenean, lau edo bosten artean zaintzen zituzten eta txandaka aritzen ziren. Etxean "dalliekin" (segarekin) moztzen zuten belarra. Lehortu ondoren, "iatzuna" (sendorra) eginda jasotzen zuten sabaira. Oso lan gaiztoa zen.</p>

4. Garia jotzen auzolanean

- **Erref:** ATH-001/006
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:12:44. **Bukatu:** 00:14:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

<p>Ogia (garia) makinaz jotzen zen, auzolanean, sei edo zazpi etxeren artean.</p>

5. Artozuritzea

- **Erref:** ATH-001/007
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:14:05. **Bukatu:** 00:16:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserría » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

<p>Artazuritze egunetan lana eta festa batzen ziren. Zuritzaileak, ganbarara jasotzaileak, jostalariak... Pare bat gautako lana izaten zen. Gizon eta emakume, denak aritzen ziren arto zuritzen zein gari-jotzen.</p>

6. Txerria hiltzen

- **Erref:** ATH-001/009
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:18:03. **Bukatu:** 00:19:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

<p>Batzen artean txerriari eutsi eta mahai gainean hiltzen zen. Gero lastoaz erre. Hesteak errekan garbitzen ziren. Tripotak emazteek egiten zituzten, gizonak berriketan zebiltzan bitartean.</p>

7. Ardi-moztea

- **Erref:** ATH-001/010
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:19:50. **Bukatu:** 00:22:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

<p>Bortutik, Maidalena menditik, ardiak etxera ekarri eta ilea moztu; eta hurrengo egunean bortura itzultzen zituzten. Familiakoen artean egiten zuten lana. Orain urtean bi aldiz moztzen da, lehena uztailaren bukaeran eta bigarrena urrian.</p>

8. Behiak txahalak egiteko, ez esnetarako

- **Erref:** ATH-001/012
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:23:26. **Bukatu:** 00:25:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Hamabost bat behi izaten zen etxe bakoitzean. Txahalak egiteko ziren gehienbat. Esnea etxerako bakarrik, ez zen saltzen.

9. Ogia labean egiten

- **Erref:** ATH-001/013
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:25:12. **Bukatu:** 00:27:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

<p>Garia ("ogia") ez zen saltzen. Ogia egiteko eta abereentzako erabiltzen zen. Astean behin egiten zuten, neskenegunez (larunbata). Goizeko zortzietako piztu behar izaten zen labea ondo berotu zedin. Labea gorritutakoan, eguerdi aldera sartzen zen ogia.</p>

10. Taloa erretzen

- **Erref:** ATH-001/014
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:27:11. **Bukatu:** 00:28:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Arto-irina eta ogi-irina nahastuta egiten zuten taloa. Pierrak dio oso gozoa zela xingarrarekin edo arrautza frijituarekin. Bortuan zeudenean taloa nola erretzen zuten kontatzen du.</p>

11. Gaztainak, zopa eta abar su aitzinean

- **Erref:** ATH-001/015
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:28:57. **Bukatu:** 00:30:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Zartaginean erretzen zituzten gaztainak. "Su aitzinin" (beheko suan) egiten zuten dena. Zopa ere bai, "tipiña" esaten zaion pertz batean. Noeren garaiko istorioak direla dio Pierrak, umorez.

12. Karburo-argia besteak baino hobea

- **Erref:** ATH-001/017
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:30:45. **Bukatu:** 00:31:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Karburo argia "lanterna" (petroliozkoa) eta "buxia" baino hobea omen zen. Karburo-ontziari "zetilena" deitzen zitzaion. Erdi ilunpean egoten ziren. Eskerrak etxeko lanak begiak itxita ere bazekizkiten.

13. Uztarrirako behiak, ez idiak

- **Erref:** ATH-001/018
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:31:56. **Bukatu:** 00:33:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Iratzea anitz biltzen zuten. Lastoa ere bai mandoei-eta emateko. Mando ugari zen lehen garraio-lanetarako. Idirik, berriz, ez, behiak erabiltzen ziren uztarrian. Uztarri bakarrarekin hezitzen zituzten behiak.

14. Atharratzera mezara, 4 km-ko bidean

- **Erref:** ATH-001/019
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:33:58. **Bukatu:** 00:35:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

<p>Mezara Atharratzera joaten ziren, amatxi zaldi gainean eta eurak oinez. 4 kilometroko bidea dago herrira. Auzoan bazen eskola baina elizarik ez. Maidalenan bada eliza, baina urtean birritan bakarrik ematen da meza.</p>

15. San Martin eta San Markos, egun seinalatuak

- **Erref:** ATH-001/021
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:36:22. **Bukatu:** 00:37:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Mariannek dio azaroaren hamaika (San Martin eguna) zela errenta-eta pagatzeko eguna. San Markos egunez prozesioa egiten zen Atharratzetik hurbil duten baseliza bateraino.

16. Bestaberri (Berbizkunde) Eguna

- **Erref:** ATH-001/022
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:37:42. **Bukatu:** 00:39:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Atharratzen prozesioa egiten zen Bestaberri egunez. Kanpoan ezartzen zen aldarea, eta bidea lorez eta belarrez estaltzen zen. Klika (musikariak) ere baziren. Baina haren beharrik ez omen zen elizan, oso kantari onak zeudelako.

17. Absoluziorik ez mutilekin dantzan eginez gero

- **Erref:** ATH-001/024
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:40:40. **Bukatu:** 00:43:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Agorrilean ziren Atharratzeko festak, hiru egunez. Txirula eta tanburrina jo eta dantzan. Xiberoko dantzez gain, akordeoiaz bestelako dantzak soinuak ere jotzen ziren. Mutilekin dantzan eginez gero, apaizak ez omen zuen absoluziorik ematen. Orduan estuegi eta orain laxoegi, dio Pierrak.

18. Marianneren senarra alemanek hil erresistentzian aritzeagatik

- **Erref:** ATH-001/026
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:45:18. **Bukatu:** 00:47:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Mariannek dio Atharratzera bai, baina Maulera eta ez zirela joaten. Ez duela anitz profitatu gazte denbora. Beti lanean etxean. Aita gazterik galdu zuen, senarra ere bai, ezkondu eta hiru hilabetera, alemanek eraman eta garbitu baitzuten erresistentzian aritzeagatik. Salaketa baten erruz erori omen ziren bera eta beste bi lagun.

19. Bost urtez preso Alemanian

- **Erref:** ATH-001/028
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:48:19. **Bukatu:** 00:50:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Pierra 1939 bukaeran joan zen soldadu eta 1940ko udan preso hartu zuten alemanek Alemaniako muga inguruan. Ia bost urte egin zituen gatibu, 1945eko maiatzean askatu baitzuten. 3.000 lagun zeuden preso batera.

20. Alemanek atzetik inguratu eta preso hartu

- **Erref:** ATH-001/029
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:50:20. **Bukatu:** 00:52:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Bere gudari-talde osoa harrapatu zuten alemanek mugan, atzetik inguratuta. Ez zen hildakorik izan. Bi egunez eliza batean itxita eduki zituzten ezer jan eta edan gabe. 32 ziren, horietatik 17 euskaldun. "Chasseurs des Pyrénées" gudataldea harrapatu zuten, eta anitz euskadun zen haien artean.

21. Stutgartera fabrikara esklabo gisa lanera

- **Erref:** ATH-001/030
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:52:25. **Bukatu:** 00:54:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Zazpi hilabetez beste leku baten lanean jardun ondoren, Mercedes fabrikara eraman zuten Pierra lanera, Stuttgart hirira. Oso gogorak izan omen ziren 1941-42 urteak.

22. Alemanek Errusian gerra galdu

- **Erref:** ATH-001/031
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:54:15. **Bukatu:** 00:56:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Frantsesez ari da une batez. Errusiarrek irabazi omen zuten gerla. Stalingraden galdu zuten alemanek. Bi unitate handienak han galdu zituzten. Bi aldiz inguratu eta hartu zuten hiria, baina aitzinean zituzten errusiar guztiak hil arren, hurrengo egunean bi aldiz gehiago agertzen omen ziren, gizon eta emazte.

23. 1942az geroztik alemanen jarrera bigundu presoekiko

- **Erref:** ATH-001/032
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:56:11. **Bukatu:** 00:57:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

42az geroztik alemanen presoekiko jarrera asko bigundu omen zen. Begi-bistakoa zen gibelerat zihoazela. Baina aurretik edonor garbitzen zuten edozein huskeriagatik.

24. 1945eko aliatuen bonbardaketak, arorik izugarriena

- **Erref:** ATH-001/033
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:57:17. **Bukatu:** 01:00:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

1945ko aire-bonbardaketak, berak ezagutu duen arorik izugarriena. Hegazkin amerikarrak, ingelesak, frantsesak izugarrizko sarraskia egin zuten Alemaniako hirietan. 1944ko uztailaren 14an 80 bonbardarik bi orenez bonbardatu zuten Sttutgart. 3.000 lagun hil ziren. Bera zegoen lekuan, jantoki azpiko babeslekuan bonba bat erori eta 156 lagun hil ziren, bakarra salbatu. Bera ez zegoen berandu heldu zelako eta zaindaria ez ziolako sartzen utzi. Mercedes fabrika guztiz birrinduta geratu zen.

25. Libre geratu ondoren, heriotza-beldurrik handiena

- **Erref:** ATH-001/034
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 01:00:54. **Bukatu:** 01:03:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Liberatu zituztenean, Austriako mugara eraman zituzten. Kamioi gidariak amerikarrak ziren; mozkortuta omen zeuden eta edozein lekutatik joaten omen ziren. Bost urte preso eta bonbapean egon ondoren, orduantxe pentsatu omen zuen hil behar zuela. Ez zuen oso iritzi ona ateratzen amerikarrez. Gidariok zoro eta basati hutsak omen ziren.

26. Austriako mugatik etxera

- **Erref:** ATH-001/035
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 01:03:06. **Bukatu:** 01:05:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Gurutze Gorriaren esku geratu ziren gero. Trenetxe etorri ziren etxera, Irun eta Maule barna. Mauletik Zihigara oinez.

27. Dena eraisten zuten su-bonbak

- **Erref:** ATH-001/036
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 01:05:08. **Bukatu:** 01:06:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

"Bonbardamenta terrible da", errepikatzen du berriz. Su-bomba bereziak jaurtitzen omen zituzten, lurra ukitu bezain laster inguruko etxeak eta dena eraisten zituztenak. Stutgarten ez zen ezer geratu zutik. "C'est horrible, ez da esplikatzen ahal".

28. Euskarazko hitzekin zentsura saihestu

- **Erref:** ATH-001/037
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 01:06:48. **Bukatu:** 01:09:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Hilean behin idatz zezaketen etxera. Zentsura gogorra zegoen baina batzuetan saihestea lortzen zuten euskarazko hitzak erabiliz. Janari-paketea ere hartzen zuten etxetik. Zaindarien gaztak eta abar erditik ebakitzen zituzten barruan ezer zekartenez begiratzeko.

29. Ihes egiteko saiakera

- **Erref:** ATH-001/039
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 01:10:00. **Bukatu:** 01:11:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Barkoxtar batek eta Pierrak Alemaniatik ihes egiteko plana egin zuten. Baina astebete lehenago lekuz aldatu zuten Pierra, salaketaren bat zela medio, ziurrenik. Barkoxtarrak ihes egin zuen, baina Suitzako mugan harrapatu zuten. Duela gutxi hil da.

30. Zenbait jende aberastu gerrari esker

- **Erref:** ATH-001/043
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 01:16:33. **Bukatu:** 01:18:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Gerla amaitu zenean ezagutu omen zuen nork egin zuen dirua gerrari esker eta nork ez. Berak, bost urteren ondoren, ez omen zuen ezta mila libera ere. Eta herriko zenbait aberastu egin omen zen.

31. Mugalariak Santa Grazin eta Irati aldean

- **Erref:** ATH-001/044
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 01:18:03. **Bukatu:** 01:19:45

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

<p>Gestaporen gune inportantea zen Atharratze, muga kontrolatzeko. Santa Grazitarrak mugalari gogorrak ziren. Irati eta beste leku batzuetatik ere pasatzen zen jendea hegoaldera.</p>

32. Anitzek lagundu zieten alemanei

- **Erref:** ATH-001/045
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 01:19:45. **Bukatu:** 01:21:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

<p>Alemanei lagundu zien jende anitzek, sosagatik, noski. Alemanak joan zirelarik, zigorrak izan ziren; emakumeei ilea moztu eta horrelakorik izan zen galdetuta, Mariannek baietz dio, baina eurek ez zituztela ikusi, ez zirelako herrira jaisten.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-03-02

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com